

En akademi för hela världen

FOTO: ICTP PHOTO ARCHIVES

● I Trieste, Italien finns ett institut som heter ICTP, International Center for Theoretical Physics. ICTP är ett FN-sponsrat forskningsinstitut där akademiker från hela världen möts.

Institutet har i mångt och mycket den framstående pakistanske fysikern Abdus Salam att tacka för sin tillblivelse 1964. Då hade striden för att bilda institutet pågått sedan andra världskriget, då vetenskapliga superstjärnor som Niels Bohr, Robert Oppenheimer och Albert Einstein lanserat idén om ett fysik-

institut under FN-flagg där forskare från hela världen kunde arbeta utan inblandning från militären.

Idén var inte okontroversiell, eftersom de stora i FN var rädda att tappa delar av sin spjutspets om institutet blev verklighet. Men efter tre års strider lyckades Salam mobilisera tillräckligt stöd bland FN:s fattiga länder för att övervinna de rikas motstånd.

Att ICTP hamnade just i Trieste var ingen slump, utan platsen valdes för att den låg precis vid järnridåns sydliga spets.

Världens fysiker tog snabbt ICTP till sina hjärtan, och många ledande vetenskapsmän föreläste där, inklusive dussintals nobelpristagare. Som kronan på verket fick Salam, som varit institutets chef sedan starten, tillsammans med Sheldon Glashow och Steven Weinberg nobelpriset 1979, för att de lyckats förena elektromagnetismen och den svaga kärnkraften till en kraft.

ICTP var ett av de få ställen där sovjetiska och amerikanska fysiker kunde träffas under det kalla kriget, och nu är det ett av de få träffpunkterna för fysiker från Indien och Pakistan, och där libyer och iranier kan träffa sina amerikanska kollegor.

Ett sätt att gå vidare som man nu funderar på är att grunda dotterinstitut i andra länder som Indien, Brasilien och Sydkorea – länder som dragit stor nytta av ICTP och som nu skulle kunna göra samma sak för sina kollegor i mindre lyckligt lottade länder.

Källa: Science